

Основни принципи за независимите одитни регулатори

Въведение

МФНОР е организация на независимите одитни регулатори (наричани тук и по-долу „одитни регулатори“). Основната цел на организацията е да даде възможност на своите Членове да споделят информация относно пазарната среда на одита и практическия опит от дейността на независимите одитни регулатори с поставяне на акцент върху инспекциите на дейността на одиторите и одиторските фирми.

Съгласно устава на МФНОР, Основните принципи (наричани тук и по-долу „Принципите“) имат за цел да насърчат ефективния надзор върху независимия одит в цял свят, като по този начин допринасят за първостепенната цел на Членовете за обслужване на обществения интерес и за засилване защитата на инвеститорите чрез подобряване на качеството на одита.

Членството на одитен регулатор в МФНОР не зависи от въвеждането на Принципите. Членовете обаче се стимулират да работят в посока към тяхното внедряване, където е уместно в техните собствени юрисдикции, при отчитане на рисковия профил, размера и структурата на одиторските фирми на техния пазар. Известно е, че за да се постигне изпълнението на Принципите, може да се наложи законодателна промяна или други мерки от държавните органи, извън правомощията на одитния регулатор.

Принципите имат за цел:

- Да съдействат на Членовете за развитие на техните национални процедури, като имат възможност да извличат и по този начин да ползват опита на другите членове;
- Да ускорят приемането в широк мащаб на висококачествена практика за надзор върху одита с цел способстване за извършване на висококачествени одити и повишаване доверието на обществото в процеса на финансовата отчетност; и
- Да подкрепят сътрудничеството между регулаторите и да стимулират по-голямата последователност при надзора върху одита.

Принципите също така могат да подпомогнат одитните регулатори, които още не са Членове на МФНОР за разработването на ефективни процедури за надзор върху независимия одит.

Принципите са представени с шрифт в курсив, след което следва разяснителен текст, който предоставя допълнително пояснение.

Системата за надзор и регулиране на одита може да бъде ефективна само при наличие на определени предварителни условия; а именно, ако тя съществува в подходяща външна среда. Тези предварителни условия, въпреки че често може да са извън контрола на националната система за надзор, на практика оказват пряко влияние върху ефективността на тази система. Главното условие е наличието на добре разработена правна и корпоративна рамка за управление, която да осигури необходимата подкрепа за високо качество на одита. Елементите на тази рамка ще обхващат следното:

- Всеобхватни и добре дефинирани счетоводни и одиторски принципи и стандарти, които са общоприети;
- Нормативни изисквания за изготвянето и публикуването на финансовите отчети в съответствие с тези принципи и стандарти;
- Система за контрол върху съставителите на финансовите отчети за осигуряване на съответствие със счетоводните стандарти (напр. глоби, обезщетения за акционерите или санкции на отговорните ръководители за несъответствие);

Международен форум на независимите одитни регулатори

Основни принципи за независимите одитни регулатори

- Процедури и практики по корпоративно управление, които осигуряват високо качество на корпоративната отчетност и одиторската практика; и
- Процедури за ефективно образование и обучение на счетоводители и одитори.

При наличието на слабости, одитните регулатори следва да запознаят правителството или други компетентни органи с тези въпроси и тяхното потенциално влияние върху качеството на одита или върху работата на системата за ефективен надзор. Като част от тяхната работа, Одитните регулатори следва да предприемат действия за намаляване влиянието на тези слабости върху ефективността на техния надзор, регулиране и инспекции.

Част А. Структура

Принцип 1: Правомощията на одитните регулатори следва да служат на обществения интерес и да бъдат ясно и обективно заложи в законодателството.

Одитните регулатори следва да имат правомощия да работят в защита на обществения интерес и на инвеститорите, като се стараят да подобрят качеството на одиторските услуги. Отговорностите и правата на одитните регулатори следва да изискват като минимум независим надзор върху одитите на предприятията от обществен интерес.

Правната рамка за надзор следва да определи правата и отговорностите на одитните регулатори и да предостави на регулатора подходящи правомощия, които да му дадат възможност да изпълни своите надзорни задължения, включително чрез извършване на проверки за съответствие с изискванията за регистриране на одитори/одиторски фирми и за съответствието с прилагането на одиторските и професионалните стандарти и стандартите за независимост.

Принцип 2: Одитните регулатори трябва да бъдат оперативно независими.

Независимост означава възможността за предприемане на регулаторно действие и за вземане и изпълнение на решения без външната намеса на регулираните лица. Одитният регулатор трябва да бъде оперативно независим от външно политическо влияние и от търговски или други секторни интереси при упражняване на своите функции и правомощия, включително и да не бъде контролиран в своето управление от практикуващи одитори. Одитният регулатор трябва да разполага със стабилен източник на финансиране, който да е сигурен, да е извън влиянието на одитори и одиторски фирми и достатъчен за изпълнение на неговите правомощия.

Принцип 3: Одитните регулатори трябва да бъдат прозрачни и да се отчитат за дейността си.

При упражняване на своите правомощия одитният регулатор следва да отчита публично своята дейност и използваните ресурси. Освен това, решенията и действията на одитния регулатор трябва да бъдат предмет на обстоен преглед, включително и обжалване пред по-висока инстанция. Прозрачността трябва да включва публикуването на годишните работни планове и на отчетите за дейността, включително и на крайните резултати от проверките, независимо дали са обобщени или поотделно за различните фирми.

Част Б. Дейност

Принцип 4: Одитните регулатори трябва да притежават правомощия за принудително изпълнение, които включват възможността да се гарантира, че на констатациите или препоръките от техните проверки се реагира по указания начин; тези правомощия за принудително изпълнение следва да включват възможността за налагане на санкции, например глоби, суспендиране и отнемане на лиценза и/или регистрацията на одитора.

Одитните регулатори следва като минимум да отговарят за системата за извършване на периодични проверки на одиторските фирми, които извършват одити на предприятия от обществен интерес. Одитните регулатори следва да имат правото и възможността да осъществяват контрол върху изпълнението на препоръките от проверките. Одитният регулатор следва да разполага с механизъм за принудително изпълнение, като глоби, временно прекратяване (суспендиране) и отнемане на лиценза или регистрацията на одитора или на одиторската фирма.

Одитните регулатори трябва да разполагат с адекватни и подходящи механизми за получаване на информация от трети лица, например чрез процедури за подаване на жалби или чрез процедури за сигнали за нарушения и злоупотреби. Тези механизми трябва да действат своевременно и ефективно и резултатите от тях да бъдат допълнително изследвани чрез подходяща система за разследване и санкции, по отношение на случаите на неподходящо или несъответстващо изпълнение на даден одит.

Принцип 5: Одитните регулатори трябва да гарантират, че техният персонал е независим от професията и да разполагат с достатъчен персонал с подходяща компетентност.

Одитните регулатори следва да разполагат с процедури, осигуряващи независимост от професията на проверяващия екип. Тези процедури следва да включват като минимум гаранция за това, че членовете на екипа не са практикуващи одитори, наети от или свързани с одиторска фирма, и че процедурите по никакъв начин не са контролирани от професионалната организация.

Предпоставка за ефективността на одитните регулатори е наличието на достатъчен персонал с подходяща компетентност. Лицата, извършващи прегледи на системите за контрол върху качеството на одиторските фирми следва да са преминали през подходящо професионално обучение и да притежават съответен опит в одита и финансовата отчетност, както и обучение за извършване на преглед за контрол на качеството от регулатора.

Това също така означава, че следва да има адекватни процедури за консултиране и обсъждане между инспекторите. Новоназначените инспектори следва да бъдат обект на наблюдение и да преминат съответно обучение.

Принцип 6: Одитните регулатори трябва да бъдат обективни, да не са в конфликт на интереси и да прилагат подходящи процедури за конфиденциалност.

Одитните регулатори трябва да поддържат най-високите стандарти за етично поведение, за да осигурят на обществото увереност в обективността на техните решения. Управляващия орган и служителите следва да прилагат принципа за избягване на конфликт на интереси и да гарантират, че са налични подходящи процедури за защита на конфиденциалната информация от публично разпространение.

Принцип 7: Одитните регулатори трябва да изготвят подходящи процедури за сътрудничество с други одитни регулатори и, при необходимост, с други трети страни.

При отчитане на глобалния характер на финансовите пазари, където е необходимо и приложимо, сътрудничеството и споделянето на информация с други одитни регулатори и други трети страни, включително и регулатори на финансови пазари, е полезно за подобряване качеството на одита.

Международен форум на независимите одитни регулатори

Основни принципи за независимите одитни регулатори

Одитните регулатори трябва да си оказват своевременно съдействие в разумни граници. Трябва да има процедури за обмен на информация между одитните регулатори и останалите регулатори (или между части от системата за надзор, ако тя включва повече от един орган) и за опазване конфиденциалността на подобна информация.

Част В. Принципи за инспекции

Принцип 8: Одитните регулатори като минимум трябва да извършват периодични проверки на одиторски фирми, които извършват одити на предприятия от обществен интерес, с цел оценка на съответствието с приложимите професионални стандарти, на изискванията за независимост и на други закони, правила и разпоредби.

Периодичните проверки трябва да се извършват съгласно процедурата, която обхваща подбора на одиторските фирми за проверка, назначаване на проверяващи екипи с подходяща квалификация и компетентност, уведомление на одиторската фирма, изискване на предварителна документация, уведомление за избора на одиторските ангажименти за преглед, срещи с ръководството и процедури за проверка на място. Процедурата за проверка трябва да подлежи на подходящ вътрешен контрол на качеството в рамките на одитния регулатор, за да осигури високо качество и последователност.

Принцип 9: Одитните регулатори трябва да гарантират, че разполагат с програма за рисково-базирани инспекции.

Одитните регулатори трябва да разполагат с процедура за оценка на рисковете в одиторската среда и одиторските рискове в отделните фирми, подлежащи на надзор и техните одиторски ангажименти. Одитните регулатори трябва да разполагат с процедура за отчитане на тяхната оценка на риска при разпределянето на техните екипи от инспектори и при подходите за инспекцията, които те приемат. Тези процедури трябва да съответстват на размера и комплексността на одиторските фирми и техните клиенти. Одитните регулатори трябва да имат установен минимален цикъл относно периодичността на инспекциите.

Принцип 10: Одитните регулатори трябва да гарантират, че инспекциите включват ефективни процедури за проверки както на фирмено ниво, така и на ниво отделен ангажимент.

Рисково-базираният подход се прилага както на фирмено ниво, така и на ниво отделен ангажимент. Процедурите на фирмено ниво трябва да са насочени към системата за контрол на качеството на одиторската фирма, внедрена във фирмената организация, политики и процедури. Като отправна точка при извършването на процедури на фирмено ниво трябва да се използват МСКК 1 или подобни стандарти. Процедурата за инспекция също така трябва да включва и подходящо тестване на избрани одиторски ангажименти, за определяне както на ефективността на системата за контрол на качеството на фирмата, така и за оценка на съответствието с приложимите закони, правила и професионални стандарти.

Принцип 11: Одитните регулатори трябва да разполагат с механизъм за запознаване на фирмите с констатациите от проверките за одиторската фирма и да осигурят отстраняване на пропуските.

Одитните регулатори трябва да разполагат с процедура, която да гарантира, че одиторската фирма е запозната с критиките или възможните недостатъци на системата за контрол на качеството на одиторската фирма и проблемите, свързани с извършването на одити от одиторската фирма, които са установени по време на инспекцията. Процедурите за докладване на одитните регулатори трябва да включват изготвянето на предварителен доклад от проверката, процедура за отговор на одиторската фирма и изготвяне на окончателен доклад от проверката. Освен това, одитните регулатори трябва да разполагат с процедура, която да гарантира, че одиторските фирми вземат под внимание в задоволителна степен констатациите на одитния регулатор, с които те са запознати.